

Chet elliklar uchun tayyorlangan turk darsliklarida so'z chastotasi

Kadirova Gulbokhor

Oriental universiteti

kadirovagulbokhor@gmail.com

Annotatsiya: *Ushbu maqolada turk tilini chet tili sifatida o'qitishda so'zlar mezonini ishlab chiqish, chet elliklar uchun turk tili darsliklari va turk tilini chet tili sifatida o'rganadiganlar uchun yozilgan va nashr qilingan darsliklar, ularning bazalaridagi lug'at elementlaridan foydalanish chastotasi va qollanishini aniqlash so'zlarni darsliklarga va yozma iboralarga til darajalariga qo'yish va qo'llanilishini tekshirish; darsliklar va yozma matnlar o'rtasidagi umumiy va xususiylikni ko'rsatish va aniqlash uchun mo'ljallangan. Turk tili chet elliklar uchun tayyorlangan darsliklar va turk tili chet tili sifatida yozma va og'zaki ifoda amaliyotiga asoslangan o'quvchilar "; chet elliklarga turk tilini o'qitishda og'zaki nutqda ishtirok etuvchi so'zlarning asosiy darajasini aniqlash: chet elliklar uchun tayyorlangan turk tili darsliklari va turk tili chet tili sifatida o'quvchilarning yozma va og'zaki ifoda amaliyotiga asoslangan; Shu maqsadda turk tilini chet tili sifatida o'qitishda basic level uchun ishlatiladigan darsliklar skanerdan o'tkazildi, A1-A2 talabalari uchun og'zaki va yozma olingan ma'lumotlar lug'atshunoslik sohasidagi mutaxassislarning fikrlariga muvofiq birlashtirildi va cheklangan kompilyatsiya havzasi yaratildi. Cheklangan kompilyatsiya, Cibakaya 2.3. u indeks dasturi va ma'lumotlarni tahlil qilish dasturi orqali chastota mezonlariga muvofiq indekslangan. Ikki yuz ellikta eng ko'p olingan lug'at birligi mazmuni jihatidan tahlil qilindi. Chet elliklarga turk tilini o'qitish "chet elliklarga turk tilini o'rgatishda lug'atning asosiy darajasi"ni aniqlash: chet elliklar uchun tayyorlangan turk tili darsliklari bilan turk tilini chet tili sifatida o'rganuvchilarning yozma va og'zaki ifoda amaliyotiga asoslangan muammoli vaziyat, muammoli jumla, uning cheklovlari va adabiyotlari ko'rib chiqildi.*

tadqiqot dizayni, o'quv guruhi, tadqiqotning ma'lumotlarni yig'ish vositalari va ma'lumotlarning statistik tahlili haqida tushuntirishlar asosida xulosalar va takliflarga e'tibor qaratildi.

Kalit so'zlar: *turk tilini chet tili sifatida o'qitish darsliklari, so'z chastota, og'zaki amaliyot, yozma amaliyot*

Kirish. Tilni o'qitishda grammatik qoidalarini o'rganish bilan bir qator savollar til ko'nikmalarini shakllantirish uchun talab va vaziyatlar yuzaga keltiruvchi holatlarni o'quvchining rivojlanishiga, boshqalar bilan aloqasiga sabab bo'ladi. Chet tilini o'qitishda so'zlar haqida gap ketganda, "kim?, nima?, qancha?, qachon?" kabi savollar javob olish bilan boshlanadi. Bu savollarga javobda so'zlardan foydalanish chastotasi va takrorlanishi ish jarayoni natijasida olingan natijalar muhim rol o'ynaydi. Mana shu so'zlarni tadqiq qilish lozim. Turk tilini chet tili sifatida o'qitish sohasida so'zlardan foydalanish chastotasi va turk tilining tarqalishi bo'yicha olib borilgan ishlar soni ortib borayotgan bo'lsa-da, xorijiy til sifatida o'qitishda va o'quv materiallarini tayyorlashda qo'llaniladigan so'zlar ro'yxati hali ham to'liq emas. Bu sohada yetarli ilmiy ishlar mavjud emas. Bu esa hali bu sohada qilinishi kerak bo'lgan ishlar ko'pligini ko'rsatadi. Turk tilini chet tili sifatida o'qitish sohasida lug'at o'qitish haqida: "biz nimani?, qancha vaqt?, qachon?, va qanday o'rgatamiz?" savollariga qaratilgan. Adabiyotlarni ko'rib chiqish natijalari taqdim etilgandan so'ng, o'rganish, tahlil va tadqiq usulida tushuntiriladi. Ushbu bo'limda ham har bir til darajasida ikki xil darsliklar olingan og'zaki mavjudligi elementlar so'zlar ro'yxati ularni birlashtirish orqali yaratilgan. Shunday qilib, masalan, A1 darajasi chet elliklar uchun turk tilini o'rganish darsligiga kiritilgan "kelime listesi"(so'zlar ro'yxati) kabi asosiy so'zlar ro'yxati mavjud. Ana shu ro'yxatdan tashqari kitopda ishlatilgan so'zlarni ham ko'zdan kechirish shart. Matnlarda berilgan va bu ro'yxatdagi chet elliklar uchun turkcha darslar kiradi. U kitoblarining A1 darajasiga kiritilgan asosiy so'zlar qo'shildi. Shunday qilib kitopda

har bir darajadagi o'quvchilar uchun ikki xil darslik ma'lumotlarini birlashtirish orqali yaratilgan lug'at elementlarining ro'yxatlari taqdim etiladi. Ushbu ro'yxatlar bir xil darajada unda ikki xil darslik ma'lumotlari mavjudligi sababli, "qaysi lug'at elementlarini o'rgatish kerak?" turk tilini chet tili sifatida o'qitishni istaganlar uchun bu muhim resursni taqdim etishi mumkin deb o'ylashadi. Ushbu ro'yxatlarda so'zlarning mavjudligi o'qitishda boshlang'ich darajadagi so'zlarning qo'llanilishini o'rganish va lug'at elementlarini tanlash nuqtasida bilvosita yordam berish mumkin.

Ikkinchidan, har bir darsning oxiridagi so'zlar bo'limida tillarni o'qitish to'plamlari o'z darajasidagi darsliklar bilan turk tilini chet elliklar uchun kurs ta'limining oxirida maqsad qilgan lug'at elementlarining soni, foydalanish chastotasi va tarqalishi o'rganildi. Bunday sharhda so'z birikmalaridan foydalanish chastotasi va takrorlashishi bo'yicha darsliklar ma'lum muddatda o'zgarib turadi. Boshqacha qilib aytganda, til o'quv to'plamining A1 - C1 darajasidagi darsliklarida qaysi lug'at elementlari takrorlanadi ular bo'lganmi, ulardan qaysi biri qaysi darajadagi darslik bilan dars berish bilan shug'ullangan kabi bir qator savollarga javob topish lozim bo'ladi. Ushbu kitoplar uchun ham Turk tili o'qitish kursi A1 darajasidan C1 darajasining oxirigacha o'rganilishi lozim. Ammo bu bir maqolaning mavzusi emas. Darslik kitoblarida takrorlanadigan har bir darsning oxiridagi lug'atlar so'z turkumlari jihatdan va so'z birikmalari ajratilgan holda bo'lishi uning grammatik qurilishi o'rgatishni osonlashtiradi. So'zlarning mavjudlik elementlari va darsliklariga mos ravishda tahlil qilinadi va o'qitishda qaysi "yangi" lug'at elementlari ishtirok etgani tahlil qilindi. Ushbu tahlil turk tilini chet tili sifatida o'qitish jarayonida o'rganilishi rejalashtirilgan lug'at mavjudligi uning elementlarini darsliklarga qanday ishlatilganligini va qancha marta ishlatilganligini ko'rsatish juda muhimdir. Bundan tashqari, ushbu tahlil til o'qitish to'plamlarida o'qitishni rejalashtirgan lug'atdagi so'zlar bilan grammatik elementlarini ko'rsatadi. Birinchi marta uni qanday darajalashini aniqlash nuqtai nazaridan ham muhimdir. Ikki xil

to'planning darsliklarida tuzilgan lug'at elementlarining ta'siri chet ellik o'quvchilar uchun turk tili darsliklari bilan o'qitilishi kerak bo'lgan barcha so'zlarni tanlash jarayoni uning mavjudligi, shuningdek, uning elementlari birinchi marta ishlatilgan til darajasiga qarab amalga oshiriladi. Bu "qaysi lug'at elementlarini qaysi darajada o'rgatish kerak?" turk tilini chet tili sifatida o'quvchilari uchun ularning mavzusi bilan bog'liq mezonni yaratishda muhim ma'lumotlar manbai taqdim etilgan deb ishoniladi. Ushbu ma'lumot manbasiga ko'ra, turli xil turk tili darsligi to'plamlari ham turk tilini chet tili sifatida o'qitishda foydalanish mumkin bo'lgan amaldagi va qo'llaniladigan ishtiroki bilan og'zaki aktivlarning ishonchli ro'yxatlariga erishish mumkin deb o'ylashadi.

Natijalar bo'limida turkcha boshlang'ich darajalarida chet tilini o'rganayotgan jami 100 talabaning yozma bayonotlarida keltirilgan va foydalanish so'zlar chastotasi o'rganildi. Bunday sharh bilan birinchisi turk tilini har bir til darajasida chet tili sifatida o'rganadiganlar uchun yozma ular o'zlarining og'zaki va yozma nutqda qaysi tur va turli so'zlar bilan yaratishlari aniqlandi. Shunday turk tilini o'rganishda talabalarga qaysi so'zlar kerak, qaysi biri bilan ular o'zlarini so'zlar bilan ifoda eta olishlari ma'lum darajada aniqlandi. Turk tilini chet tili sifatida o'rganadiganlar yozilgan so'zlarning iboralaridagi tarqalishi va ularning qaysi til darajalarda qo'llanilishi o'rganildi. Turk tilini chet tili sifatida o'qitish savol ostida bo'lganligi sababli, so'zlar uning tarqalishini tekshirishda har bir darajadagi bir xil miqdordagi talabalarining egallashi muhim masala sanaladi. Yozma iboralaridagi so'zlarni til darajalariga taqsimlashda bir xil talabalarining yozma bayonotlarini tekshirish yanada ishonchli natijalar beradi. Shu nuqtai nazardan, A1 darajasining boshidan C1 darajasining oxirigacha kuzatish talab etiladi. Bu maqola ishi turk tilini chet tili darsliklari o'rganish sababli talabalarining quyi darajalarini ko'rsatdik. Yuqori darajasini ko'rsatish kelgusidagi maqolaning mavzusidir. Talabaning yozma bayonotlari o'rganildi va birinchi navbatda so'zlarning kitodaki takrori yani

qanchalik qo'llanilish bilan birga qiyoslanib o'rganildi. Ushbu tahlil Turk tilini chet tili sifatida o'qitish jarayonida o'qitilishi rejalashtirilgan lug'at mavjudligi uning elementlarini darsliklarga qanday tarqatishini ko'rsatish juda muhimdir. Bundan tashqari, ushbu tahlil til o'qitish to'plami o'qitishni rejalashtirgan lug'at elementlarini ko'rsatadi. Birinchi marta uni qanday darajalashini aniqlash nuqtai nazaridan ham muhimdir. Ikki xil to'plamining darsliklariga ro'yxat qilingan lug'at elementlarining ta'siri turk tili darsliklari bilan o'qitilishi kerak bo'lgan barcha so'zlarni ro'yxatga olish jarayoni uning mavjudligi, shuningdek, uning elementlari birinchi marta ishlatilgan til darajasiga qarab amalga oshirildi. Bu "qaysi lug'at elementlarini qaysi darajada o'rgatish kerak?" turk tilini chet tili sifatida o'quvchilari uchun ularning mavzusi bilan bog'liq mezonni yaratishda muhim ma'lumotlar manbai taqdim etilgan deb ishoniladi. Ushbu ma'lumot manbasiga ko'ra, turli xil turk tili darsligi to'plamlari ham turk tilini chet tili sifatida o'qitishda foydalanish mumkin bo'lgan amaldagi va qo'llaniladigan ishtiroki bilan og'zaki aktivlarning ishonchli ro'yxatlariga erishish mumkin deb hisoblaymiz. Bunday sharh bilan birinchisi turk tilini har bir til darajasida chet tili sifatida o'rganadiganlar uchun yozma ular o'zlarining og'zaki nutqini qaysi turli so'zlar bilan yaratishlari aniqlandi. Shunday qilib turk tilini o'rganish talabalarga qaysi so'zlar kerak, qaysilarini bilishlari muhim va shart shu bilan birga o'zlari boshlang'ich darajada qaysi so'zlar bilan ifoda eta olishlari ma'lum darajada aniqlandi. Turk tilini chet tili sifatida o'rganadiganlar yozilgan so'zlarning iboralardagi tarqalishi va ularning til darajalariga tarqalishi o'rganildi. Turk tilini chet tili sifatida o'qitish savol bo'lganligi sababli, so'zlar uning tarqalishini tekshirishda har bir darajadagi bir xil miqdordagi talabalarining egallashi muhim masala sanaladi. Yozma iboralardagi so'zlarni til darajalariga taqsimlashda bir xil talabalarining yozma bayonotlarini tekshirish yanada ishonchli natijalar beradi. Shu nuqtai nazardan, A1 darajasining boshidan C1 darajasining oxirigacha kuzatish talab etiladi. Bu maqola ishi faqatgina quyi daraja yoki boshlang'ich daraja

bo`lganligi sababli talabalarning quyi darajalarini ko`rsatdik. Yuqori darajasini ko`rsatish kelgusidagi maqolaning mavzusidir. Talabani yozma bayonotlari o`rganildi va birinchi navbatda so'zlarning kitodaki takror qo`llanilish nuqtasiga ham to`xtadik. Ushbu tahlil turk tilini chet tili sifatida o`qitish jarayoni uchun tanlanadi va so'z jihatidan talabalar ko'pchilik tomonidan zarur so'zlar uchun alohida va so`z birikmali misol keltirilgan. Har bir til darajasida talabalarning yozma bayonotlaridan, oldingi darajadagi yozma iboralarda takrorlanadigan so'zlarni olib tashlash orqali har bir til birinchi marta ishlatilgan so'zlarning darajasida taqsimlanishini kuzatish mumkin edi. Nihoyat, natijalar bo'limida chet elliklar uchun turk tili darsliklari va turk tili chet tili sifatida o'quvchilarning yozma bayonotlarida keng tarqalgan va farq qiladi so'zlar kiritilgan joyda; ko'pincha darsliklarda va talabalarning yozma bayonotlarida shuningdek, ishlatilgan so'zlarning qay darajada bir-biriga o'xshashligi aniqlanadi. Shunday qilib o'qitish jarayoni rejalashtirish va o'quv materiallarini tayyorlashda ushbu tahlil shuningdek bu turk tilini chet tili o'quvchilari uchun qo'llanma sifatida ham qo'llanilishi mumkin. Munozara qismida chet elliklar uchun turk tili darsliklari va turk tilini chet tili sifatida o'rganayotgan talabalarning yozma bayonotlarini tekshirish jarayoni davomida e'tiborni tortgan masalalar muhokama uchun taqdim etildi. Mavzuga oid adabiyotlar haqida gapiradigan bo'lsak avvalo A1 darjadagi darsliklarni qamrab olishga harakat qilinganligini aytib o'tish mumkin. Barcha tillarda ko'proq ishlatilishi kerak bo'lgan so'zlar va so'zlar guruhlari bor. Bu so'zlar foydalanish chastotasi bo'yicha boshqa so'zlardan ustundir va bu muloqotda eng ko'p ishlatiladigan so'zlarni tashkil qiladi. Aksan (1998: 20) so'zlariga ko'ra, so'zlarning chastotasi bir tilda boshqa so'zlarga binoan Vardar (2002:174), u ma'lum bir narsaga nisbatan ko'proq yoki kamroq ishlatiladi nutqda yoki qo'llanilishi maqolada bir xil birlikni amalga oshirish soni sifatida belgilangan. Turk tilidagi yozma matnlarda eng ko'p ishlatiladigan so'zlarini ajratish va o'qish maqsadga muvofiq sanaladi. Buni belgilash uchun avvalo ularni alohida ro'yxat

qilish bilan birga uni mustaqil va yordamchi soʻzlar jihatidan ham koʻrib chiqish maqsadga muvofiq sanaladi. Ammo bu boshqa maqola mavzusi sanaladi (biz faqat darslik bilan cheklandik). Ilyos G. R.ga koʻra bu soʻzlar oʻrtasidagi matnlarni oʻrganish orqali amalga oshirilgan. Gokhan 1945-1950 yillarida bu ishiga oʻxshash usul bilan taqqosladi. "Turk Basic", oʻrtasida yozilgan matnlarni oʻqidi va tayyorladi. "Lugʻat" infratuzilmasiga hissa qoʻshishni xohladi. 1975 va 1980 oʻrtasidagi darsliklarda bu yozma matnlarda soʻzlarning chastotasini ochib berilgan. Ushbu ishlar ona tili taʼlimi va soʻz boʻyligini oʻqitish uchun muhim maʼlumotlarni taqdim etadi. Bu maʼlumotlarga asoslanib, oʻquvchilar ona tili taʼlimi, oʻqish darsliklarini oʻrganishdi qoʻllanilgan darslik kitoblarni, talabalarning yozma ishlarini va olingan maʼlumotlarni oʻrganib chiqdi va taqqosladi. Ushbu ishlarning baʼzilari quyidagicha: Apaydin, 2010 yil; Arslan Kutlu, 2006 yil, Cifci, 1991 yil, 2010 yil, 2005 yil.; Qoratoʻy, 2004; Kurudayioʻglu, 2005; Pilav, 2008; Temur, 2006; Turxon, 2010; 2011 yil. Shunday qilib, oʻquvchilar taʼlimda ona tilidan foydalanganlar materiallarni tayyorlashda yoʻl-yoʻriq koʻrsatish va soʻz boʻyligini oʻrgatish boʻyicha bilimga ega boʻlish ularning mezonlarni ishlab chiqishga harakat qilishdi. Bu harakat bugun ham yozilgan matnlarda, darsliklarda, talabalarning yozma bayonotlarida eng koʻp ishlatiladigan soʻzlarni aniqlash ularning ishlari bilan davom etmoqda. Chet elliklar uchun turk darsliklariga kiritilgan soʻzlardan foydalanish turk tilini chet tili sifatida ularning tarqalishini oʻrganish oʻqitiladigan soʻzlar haqida birlik va mezonlarni yaratish nuqtai nazaridan ham koʻproq muhim deb hisoblanadi. Kalfa (2013:168)ga koʻra, hozirgacha nashr qilingan va tayyorlangan darsliklarda matn tanlovi qaysi mezonlarga muvofiq amalga oshirilishi maʼlum qilinmaganligi eʼtirof etilgan. Turk tilini chet tili sifatida oʻqitishda keng tarqalishi yanada muhimroq boʻlgan masala ulardagi stereotipli iboralar mavjud. Eng koʻp ishlatiladigan stereotipik iboralar lugʻat yoʻqligi sababli, u chet elliklar uchun turk darsliklarida qoʻllaniladi stereotipli iboralarni, ayniqsa idiomalarni, maqollarni tanlash ham darslikda mualliflarining individual

tanlovlariga bog'liq. Turkcha o'quv to'plamida tez-tez ishlatiladigan stereotipik iboraning boshqa turk ta'limotida o'rni yo'q u qabul qilmasligi sezilarli darajama'lum. Bunday holda, stereotipik iboralardan foydalanish chastotasi ko'p foydalanishning tarqalishi yanada muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu ma'noda, chet elliklar turk darsliklarida lug'at elementlaridan foydalanishning tarqalishini o'rganish maqsadida imtihon ham muhim ehtiyojdir. Turk tilini chet tili sifatida o'qitish sohasida tez-tez ishlatiladigan lug'atning mavjudligi elementlarni aniqlash to'g'risida talabalarning og'zaki va yozma bayonotlari uchun ishlar o'rganilganda, darsliklar bo'yicha ushbu ishlar soni o'tkazilgan ishlarga qo'shimcha ravishda, juda kam va ishlar soni bir nechtaligi ko'rinib turibdiki, u ondan oshmaydi. Shu ma'noda turk tilini chet tili sifatida o'rganadigan talabalarning o'rganiladigan til darsliklari ko'proq ishlarga ehtiyoj borligi aytish mumkin. Turk tilini chet tili sifatida o'rganayotgan talabalarning og'zaki va yozma bayonotlari turk tilini chet tili sifatida o'rganadiganlar namunasi uchun o'tkazilgan ishlar tanlanmagan; tanlangan hollarda, namuna til darajasi bilan cheklanganligi ko'rinmoqda. Har bir til darajasida turk tilini chet tili sifatida o'rganadiganlarning og'zaki yoki ularning yozma iboralari uchun, til darajalari o'rtasida qabul qilinadigan har bir bo'lim uchun materiallar o'quvchilarning so'zlardan foydalanishini taqqoslash imkoniyatini beradi. Ushbu mavzu bo'yicha olib borilgan ishlar tekshirilganda, og'zaki va yozma iboralarida mavjud bo'lgan og'zaki mavjudlik elementlaridan ko'proq so'zlar haqidaligi ko'rinib turibdi. Shu nuqtada, turk tili chet tilini o'rganuvchilar sifatida og'zaki va yozma iboralarda og'zaki mavjudlik elementlarini tekshirishga ehtiyoj borligi sezilarli natija beradi. Ishda turk tilini chet tili sifatida o'rganganlarning og'zaki va yozma bayonotlarida ba'zi ishlarda mavjud bo'lgan so'zlarni o'rganish nuqtasida so'zlarni jalb qilish va ishlov berilishi ko'rinib turibdi. Turk tilini chet tili sifatida o'qitish va o'quv materiallari uchun so'zlarni tanlash yanada ishonchli shaklda amalga oshirilishi mumkin. Turk tilini chet tili sifatida o'rganadiganlarning yozma bayonotlarida ular ishlatadigan so'zlarning tarqalishini o'rganish nuqtasida

e'tibor bering har bir talab qilinadigan til darajasida bir xil miqdordagi o'quvchilarning yozma ifodalari tekshirish uchun ushbu yondashuv ko'proq turk tilini chet tili sifatida o'qitishga qaratilgan u to'g'ri natijalarni bera oladi. Chunki turk tilini chet tili sifatida o'rgatish kerakligi til darajalari orasida talabalar soni ham yo'qdek yoki juda ko'p olingan natijalarni o'zgartirishi mumkin. Ushbu ehtiyojlar asosida Turk tilini chet tili sifatida o'rganish darsliklarini o'rganishning muammoli jumlasini quyidagi savoldan iborat "Chet elliklar uchun turk tili darsliklarida turk tili chet tili sifatidagi tili "o'quvchilarning yozma iboralarida og'zaki mavjudlik elementlari qanday va ulardan foydalanish chastotasi va tarqalishi qanday?" degan qator savollarga javob beris bilan davom ettiladi. Chet elliklar uchun va turk tilini chet tili sifatida o'rganadiganlar uchun turk darsliklarida ularning yozma iboralariga kiritilgan lug'at elementlaridan foydalanish chastotasi va uning tarqalishini aniqlash mavjud vaziyatni ochib beradi. Qo'lda turk tilini chet tili sifatida o'qitish sohasida olingan barcha ma'lumotlarni tekshirish u o'quvchilarga g'oyalar bera oladi, yo'l-yo'riq ko'rsatadi, lekin lug'atni o'qitishda " qaysi darajada, qaysi so'zlarni o'rgatish kerak?"savolga so'zma-so'z javob qila olmaydi. Chet elliklar va turk tilini chet tili sifatida o'rganadiganlar uchun turk tili darsliklari talabalarning yozma iboralariga kiritilgan lug'at elementlaridan foydalanish chastotasi va uning tarqalishi aniqlangandan keyin o'tkazilishi kerak bo'lgan tekshiruvni davom ettirishdan olingan lug'at elementlari va til darajalarining taqsimlanishi, bosqichi boshqacha qilib aytganda, bu darajani oshirishga urinishdir. Chet elliklar uchun turk darsliklarini yaratishda darsliklarda o'rnatilgan yagona tilni o'qitish elementlarini o'rganishga intilish natijasida bermaydi. Chunki bunday sa'yi harakatlar natijasida har bir tilni o'rgatish ko'rinadiki to'plamdagi turli xil lug'at elementlari turli darajadagi darsliklarga kiritilgan. Bu shuning uchun imtihondan olingan natijalar har bir tilni o'qitish to'plamida o'tkazilishi kerak ma'lumotlar bo'ladi. Haqiqiy va ishonchli natijalarga erishish uchun bir nechta turkcha o'quv darsliklarini bir xil til darajasida birgalikda baholash orqali aniqroq

bo'ladi. Turk tilini chet tili sifatida o'qitishda tez-tez va keng qo'llaniladigan so'z mavjudlik elementlarini aniqlashda og'zaki mavjudlik elementlarini til darajalariga taqsimlash talabalarning darsliklari va yozma bayonotlarini tekshirishda har qanday mavzu bo'lgan turli xil ishlar o'tkazilishi mumkin. Biroq, darsliklar va talabalarning birgalikda ko'rib chiqiladigan ishlar, darsliklarda va talabalarning bayonotlariga kiritilgan og'zaki mavjudlik elementlarini taqqoslash bu nuqtada muhimdir. Shunday qilib, turk tili chet tili sifatida va amaldagi lug'at elementlariga kirish mumkin bo'ladi; chet elliklar uchun turkcha dars kitoblarida mavjud bo'lgan so'zlarning mavjudligi turk tilini chet tili sifatida o'rganadigan talabalar ekanligini ko'rsatadi. Bu so'z birikmalaridan tez-tez foydalanish ehtiyojlariga javob bera olishi uchun tushunarli bo'ladi. Ularni quyidagilarga ajratish mumkin:

1. Chet elliklar uchun turk tili darsliklarida qanday lug'at elementlari mavjud va ulardan foydalanishning tarqalishi va chastotasi qanday?
2. Chet elliklar uchun turk tili darsliklaridagi lug'atning A1, A2, B1, B2 va C1 darajalarning taqsimlanishi qanday?
3. Turk tilini chet tili sifatida o'rganayotgan talabalarning yozma bayonotlarida qaysi so'zlar qo'llaniladi mavjudlik elementlari mavjud va ulardan foydalanish chastotasi qanday?
4. Turk tilini chet tili sifatida o'rganayotgan talabalarning yozma ifodalarining asosiy tamoyillari so'zlarning tarqalishi qanday va ular A1, A2, B1, B2 va C1 darajalariga qanday taqsimlanadi?
5. Chet elliklar va turk tilini chet tili sifatida o'rganadiganlar uchun turk darsliklarida talabalarning yozma iboralarida qanday umumiy va turli xil asosiy so'zlar mavjud?
6. Maqolaning ahamiyati so'nggi yillarda ishlar soni ko'paygan bo'lsa-da, bugungi kunda ham chet tili hisoblangan turk tili imtihonini O'zbekistonda univeristetlarga kirish uchun til sertikati imtihoni sifatida chet tiki imtihoni davlat va xorijiy til o'qitish kurslari tarafidan tashkil qilinganligi bilasiz. Demak bu

masala talabning ortganligini va bu masalani yanada dolzarb qilmoqda. Turk tili sohasida so'zlarni o'rgatish, o'qitish va o'qitishda so'z mavjudligining qaysi elementlari ularning materiallariga qaysi daraja kiritiladi so'zlar ro'yxatining yo'qligi ushbu sohada malakali ishlarning ko'payishiga olib keladi bu ehtiyoj borligini ko'rsatadi. Bu ehtiyojni qondirish uchun, birinchi navbatda chet elliklar va turk tilini chet tili sifatida o'rganadiganlar uchun turk tili darsliklari talabalarning yozma ba/yonotlariga kiritilgan og'zaki mavjudlik elementlarini tekshirish va amaldagi lug'at elementlari nuqtai nazaridan mavjud vaziyatni ochib berish kerak. Ushbu talab bilan tayyorlangan tezis ishlari, chet elliklar ish doirasida ko'rib chiqdilar turk tili darsliklari uchun barcha lug'at elementlari va xorijiy turk tili birinchi marta til sifatida o'rganayotgan talabalarning yozma iboralaridagi asosiy so'zlar shuningdek, u ishlatiladigan til darajasiga qarab tekshirishni o'z ichiga oladi. Shu ma'noda ish turk tili sohasidagi kurslarda chet tili sifatida o'qitishni maqsad qilgan o'quv materiallarini tayyorlashda mavjudlik elementlari va og'zaki mavjudlik elementlari tanlash uchun darajalar bo'yicha ro'yxatlarni taklif qilishi mumkinligi sababli, bu funktsionalni shinaladi. Maqolada aniqlangan topilmalar dolzarb bo'lishi uchun Turkiya so'nggi yillarda Turkiyadagi universitetlarning o'quv markazlarida keng tarqalgan Gazi, Yangi HITIT va Istanbul turk tili darsligi to'plamlari e'tiborga olindi va so'nggi yillarda (2014-2016) Turkiyaga kelib, turk tilini chet tili sifatida ishlatgan Turk tilini chet tili sifatida o'rganish darsliklarini o'rganishni dolzarb qiladigan yana bir xususiyat Adabiyotda A1, A2, B1, B2 va C1 darajalarida chet elliklar uchun turk kursi o'z kitoblarida yoki turk tilini chet tili sifatida o'rganayotgan talabalarning so'z birikmalaridan foydalanish chastotasi, tarqalishi, darajalarga taqsimlanishi va bu turli xil so'zlar bo'yicha taqqoslashni o'z ichiga olgan bir butun bu boshqa ishlarning yo'qligi. Turk tili universitetlarda chet tilini o'rganuvchi sifatida turk tili darsligimarkazlari talabalar bilan o'rganadiganlarning yozma bayonotlari bilan matnlarning asosiy so'zlari dilemmalar, iboralar, maqollar, topishmoqlar va bu qofiyalar jihatidan o'rganish bilan cheklangan. Shaxs aqliy

lug'atga kiritilgan, u biladigan va ishlatadigan so'zlar . Lug'at: tilda mavjud bo'lgan va bu so'zlarning birikmasidan kelib chiqadigan so'zlar butun, shu jumladan dixotomiya, idioma, maqol kabi stereotipik iboralar. Asosiy so'zlar: fleksion oktetlar o'chirilgandan keyin ildiz yoki ildiz sifatida ma'no maqolaning boshi sifatida kiritilgan so'zlar bilan birlashtirilgan ismlar turkcha lug'at, fe'llar dilemma kabi so'zlar guruhlarini tavsiflaydi. Umumiy skanerlash modellari-bu butun koinotda yoki koinot haqida umumiy fikr yuritish uchun ko'p sonli elementlardan tashkil topgan koinotda undan olinadigan guruh, namuna yoki namunani skanerlash tartiblari. Shaxsiy yoki relyatsion skanerlar umumiy skanerlash modellari bilan amalga oshirilishi mumkin (Karasar, 1998:79) foydalanilgan darsliklardagi korrelyatsiyani aniqlashda umumiy skrining modellaridan bitta skrining modeli ishlatilgan, chunki sabab-oqibat munosabatlari tekshirilmagan va kitoblar birma-bir ko'rib chiqilgan. O'zgaruvchilarning shakllanishini individual ravishda, tur yoki miqdor sifatida aniqlash maqsadida o'tkazilgan tadqiqot modellari individual skrining modellari deb ataladi. Turk tili lug'at elementlari doirasida chet tilini o'qitish sifatida turli xil so'zlar sonini aniqlash va yaratilgan ma'lumotlardan foydalanish chastotasini aniqlash uchun olingan ma'lumotlarni tavsiflovchi tahlil qilish uchun turk tili darsliklarini, yozma ifoda va og'zaki ifoda dasturlarini skanerdan o'tkazdi. Cibakaya 2.3. indeks dasturi ishlatilgan. G.Yildirim(2011) gako'ra ta'riflovchi tahlil-bu oldindan belgilangan doiraga qarab sifatli ma'lumotlarni qayta ishlash va topilmalarni aniqlash va talqin qilish bosqichlarini o'z ichiga olgan tahlil yondashuvi". Darsliklar uchun ishchi guruh tezislarini o'rganish chet elliklarga turk tilini o'rgatish uchun yozilgan asosiy darajadagi (A1-A2) darsliklardan iborat. Istanbul A1-A2 chet elliklar uchun turk tili darsligk, G'oziy chet elliklar uchun Turk Turk A1-A2, yangi Hitit asosiy chet elliklar uchun turktili darslik A1-A2, Izmir chet elliklar uchun turk A1-a2 darslik. Istanbul universiteti til markazi tomonidan tayyorlangan Istanbuldagi chet elliklar uchun turk tilidagi darslik namuna olish yo'li bilan tanlangan, A1 va A2 kitoblari tadqiqot

namunasini tashkil etadi. Turk tili darsliklarining A1 va A2 darajalarida qaysi lug'at elementlari ishlatilishini, ulardan foydalanish chastotasi qanday ekanligini aniqlash, shuningdek, aniqlangan lug'at elementlarining 35 darajalariga muvofiq taqsimlanishini taqqoslash uchun ishlatilgan. A1-A2 darajasida Istanbul, G'oziy, yangi Hitit va Izmir dan kelgan chet elliklar uchun turk darsliklarida mavjud bo'lgan lug'at haqida ma'lumot, tayyorgarlik ishlari, o'qish, tinglash, gapirish, matnlarni yozish, subtekst savollari va grammatika mashqlari darsliklarda mavjud va hokazo. bu bo'limlarni tekshirishdan olingan. Istanbul universiteti til markazi tomonidan tayyorlangan Istanbul chet elliklar uchun A1 va A2 turk darsligining birlik fanlari bilan cheklandi. Talabalarning asosiy darajadagi og'zaki mavjudligini aniqlash uchun tayyorlangan savollar namuna sifatida tanlangan darslikdagi birlik fanlarining cheklanganligi to'g'risida ekspert xulosasini olish orqali tayyorlandi. Savollarni baholashda hujjatlarni tahlil qilish qo'llanildi. Bouen (2009) ma'lumotlariga ko'ra, hujjatlarni tahlil qilish bosma va elektron materiallarni tekshirish yoki baholash uchun tizimli jarayondir (Akt. Ozkan, 2019:2). Ushbu doirada talabalarning yozma ifoda arizasi doirasidagi audio yozuvlarni dekodlash orqali olingan ma'lumotlar va og'zaki ifoda arizasi doirasida olingan hujjatlar baholanadi va eng ko'p ishlatiladigan ikki yuz ellik lug'at birligi chastota mezoniga muvofiq keltirilgan. Ushbu sanab o'tilgan narsalar hujjat tahlilidan o'tish orqali jadvallarda ko'rsatilgan. Savollar barcha guruhlariga oldin va keyin qo'llanilgan, ammo tanlangan guruh ma'lumotlari akademik yutuqlar mezonini hisobga olgan holda baholandi. Turk tilini o'qitish chet tili sifatida lug'at elementlari turli xil so'zlar sonini aniqlash va yaratilgan ma'lumotlardan foydalanish chastotasini aniqlash uchun olingan ma'lumotlarni tavsiflovchi tahlil qilish uchun turk darsliklaridan, yozma ifoda va og'zaki ifoda dasturlaridan skanerlanadi. Cibakaya 2.3 ma'lumotlarning statistik tahlili. indeks dasturi ishlatilgan. Cibakaya dasturidan foydalanishdan oldin so'z ma'lumotlari lug'at fanlari mutaxassislarining fikrlariga muvofiq tahlil qilindi, ushbu dastur va tadqiqot doirasi talab qildi. So'z chastotasi

ro'yxatlarini tayyorlashda quyidagi mulohazalar hisobga olindi: o'rganilayotgan darsliklarda, yozma va og'zaki ifoda ilovalarida lug'at indeksini yaratishda so'zlardagi fleksion oktetlar o'chirildi; lug'at birligi xususiyatini ko'rsatadigan til birliklari ko'rib chiqildi. Fe'llarga kelib, ularni fe'l shaklida ishlatishga imkon beradigan qurilish qo'shimchalari sifatida qabul qilingan. Hikmatlar, iboralar, munosabat so'zlari, qo'shma fe'llar va maxsus otlar madaniy uzatish kontekstida baholandi va tegishli deb topilganlar ekspert xulosalariga muvofiq ro'yxatga kiritildi. Atoqli otlar (isimlar, shaharhlar otlari) ushbu bo'limda turk tilini chet tili sifatida o'qitishda foydalanilgan to'rtta darslikdan olingan o'qish matnlari va yozma va og'zaki amaliyot bilan bog'liq lug'atlardagi sozlarning kiritilgan. Maqolada ko'rib chiqilgan Istanbul, Gazi, Izmir, Chet elliklar uchun Hitit turk o'quv to'plamining darsliklaridagi o'qish matnlaridagi so'zlar va yozma va og'zaki ilovalarda olingan so'zlar "Cibakaya indeks dasturi" bilan o'rganildi. va ushbu to'rtta kitobga tegishli so'z chastotasi indeksleri va ilovalar yaratildi. Yaratilgan indekslarda olingan dastlabki 250 ta so'z, kitoblar va ilovalarda eng ko'p ishlatiladigan va ularning chastota darajalari jadvallarda keltirilgan.

Istanbul darslik A1 so'z chastota Istanbul darslik A1 chastota men 300 bor 300 va 268 chaqirim, chaqirim, 243 yo'qmi 198 nima 198 bu 181 juda 181 o 170 pastga 136 uy 123 borib 119 kun 118 soat 118 e'lon 115 siz 112 do'stlar 109 talabalar 98 siz 93 ular 92 har bir 91 sinf 90 kelib 88 qancha 87 qayer 84 oila 83 o'qituvchi 83 bizga 82 maktab 81 talab 78 bilan 76 vaqt 74 ish 72 xususiy 72 42 yoz 70 kitob 68 kim 67 yaxshi 66 so'z 66 ham 65 misol 65 mum 62 matn 61 hukm 57 qaysi 55 yosh 55 yo'q 51 surat 51 dada 50 ha 50 kechqurun 49 dars 48 so'ng 48 salom 47 nazar 46 odamlar 46 mamlakat 46 katta 45 suhbat 45 yaxshi 44 ikki 44 ish 43 til 43 bo'sh vaqt 42 o'qib 42 joylar 41 ism 41 tayyorgarlik o'rganish 40 ertalab 40 yo'q 39 uchun 39 qanday 39 o'rganish 39 bu joy 38 bolalar 38 grammatika 38 ko'proq 37 ish stoli 37 al 36 to'ldirish 36 en 36 bo'l 36 sev 36 joy 36 bura 35 savollar 35 birliklari 35 kompyuter 33 ora 33 yo'q 33 turk 32 jon 32 qolish 31 yozish 31 oziq-ovqat 31

mavzu 30 jonli 30 hep 29 qalam 29 kishi 29 xona 29 Turkiya 29 oy 28 bob 28 dam olish kunlari 28 madaniyat 28 rahmat 28 uch 28 bil 27 tinglash 27 Oktabr 27 o'qish 27 avtomobil 26 tinglash 26 suhbat 26 ertaga 26 fe'l 25 kafe 25 oldin 25 ayt 25 boshlanish 24 tug'ilgan kun 24 rafiqqa 24 ingliz tili 24 aka 24 ko'cha 24 lekin 23 bayram 23 birga 23 shifokor 23 kech 23 fikr 23 agar 23 do'kon 23 idora 23 ok 23 yaqin 23 yangi 23 haqida 22 mehmonxona 22 to'liq 22 qulay 22 yo 22 to'g'ri 21 foydalanish 21 avtobus 21 hozir 21 chiqib - 20 chunki 20 muloqot 20 hafta 20 ekan 20 sana 20 eb - 20 yil 20 bir oz 19 ko'p 19 va bir yarim 19 ko'ra 19 kasalxona 19 ichki-19 tur - 19 nishonlash - 19 mamnun bo'lishi - 19 mamnun bo'lishi 19 mashinalar 19 mahorat 18 javob-18 o'yin - 18 odatda 18 it 18 qayerda 18 raqamlar 18 savol so'rash 18 berish 18 yoki 18 shu 17 kimdir 17 bugun 17 chorak 17 kiyim 17 diqqatga sazovor joylari - ba'zan 16 qiziqarli 16 ovqat 15 kurs 15 kecha 15 harflar 14 sovg'a 14 singlisi oz hajmi bilan 14 yil 14 chet elda 14 dam olish 14 oxirgi 14 narsa 14 aytib 13 Oktabr 13 Dekabr 13 mehnatsevar 13 qiziqish, hobbi chiqib egalik hech qachon kech 13 kinoga 13 borish 13 uchun 13 olomon 13 kafedrasini 13 uzoq 13 yoki 13 kutish 13 etti 13 onalar kuni 13 bank manzili 12 bit 12 javoblar 12 sumkalar 12 dengiz 12 to'rt 12 nikoh yilligi 12 turli 12 jadval 2

Istanbul darslik A1 darajasi so'z chastotalar mavjud. Ushbu jadval Istanbul darsligining A250 darajasida eng ko'p takrorlangan 1 so'zni beradi. Istanbul darslik A1 darajasida eng ko'p takrorlanadigan so'zlar; men (300), ve (268), var (243), bir (225), mi, mi, mu, mu (198), ne (198), bu (181). Eng ko'p takrorlangan so'zlar I (300), ve (268), var (243), a (225), mi, mi, mi, mi, mi (198), bu (181) ekanligini ko'rish mumkin. Gazi darslik A1 so'z chastotasi. Gazi darslik-pastga A1 chastota u yerda 219 bir 215 va 188 men 124 matn 122 juda 113 so'rov - 86 bu gap 78 uchun 76 borib - 74 soat 69 uy 64 muloqot 61 olish - 58 qanday 58 bo'ldi 56 jummlar 55 tegishli 53 javob - 52 yozish - 51 nima 48 qaysi 46 siz 46 qancha 44 avtobus 44 noto'g'ri 44 do'stlar 43 kelib - 42 so'z 42 bu yerda 40 ikki 40 yo'l 40

atrofida o'girib - 39 yo'ldosh 39 namuna 38 kun 37 talaba 37 bilan 36 o'qib - 36 qilish - 36 chipta 35 to'g'ri 35 telefon 34 ha 33 eslatma 33 so'ng 33 yo'lovchi 33 salom 32 surat 32 chap 32 tinglash - 31 chiroyli 31 ovqat 31 joy 31 bemor 30 yangi 30 funt 29 mijoz 29 tomoni 29 axborot 28 xabar 28 sinf 28 to'liq - 28 yo'q 27 qaysi 27 iltimos 27 yosh 27 ko'cha 26 match - 26 jarayon 26 foydalanish - 26 oldin 26 kabi 25 yaxshi kun 25 suhbat 25 nima 25 pul 25 o'ng 25 yozuv 25 lekin 24 joylar 24 tinglash 24 qarshi 24 maktab 24 kino 24 vazn 23 tushunadigan 22 bob 22 dars 22 shifokor 22 belgi - 22 siz 22 hozir 22 chet 22 kompyuter 21 bu yerda 21 siz borib - 21 katta 21 mum 20 bir oz 20 borib 20 kim 20 restoran 20 sevgi - 20 yurish - 20 qarash-19 bola 19 ifoda 19 birinchi 19 qutilari 19 so'zlar 19 berish - 19 bugun 18 chiqib - 18 olish - 18 kasalxona 18 yo'q 18 yaxshi 18 kutubxona 18 ularni 18 yil 18 og'riq - 17 to'ldirish - 17 sharh - 17 ish 17 kofe 17 mashina 17 o'tir - 17 shahar 17 kechqurun 16 ota 16 bizga 16 en 16 rafiqqa 16 tegishli 16 qiz 16 sut 16 rahmat 16 minnatdor 16 uch 16 top 16 oila 15 choy 15 tug'ilgan kun 15 kech - 15 nur 15 yilda 15 aka 15 suhbat - 15 bozor 15 park 15 ertalab 15 zal 15 oxirgi 15 uzoq 15 maqbara 14 ayt - 14 Dekabr-14 oy 14 bosh 14 bu joy 14 do'kon 14 hayot 14 har doim 14 internet 14 olomon 14 oshxona 14 shakl 14 bayram 14 ovqat - Turkiya 12 ko'proq 13 hech qachon 13 mavsum 13 ta'rif 13 shirin 13 uzoq 13 mamlakatlar 13 bog'(fe'l) 12 bog ' 12 bank 12 boshlash 12 ba'zan 12 menimcha 12 ming 12 jonlantirish - 12 holat 12 narx 12 rasmlar 12 ofitsiant 12 qarang-12 ikkinchi 12 burchaklar 12 qutilari 12 kichik 12 restoranlar 12 metro 12 nima uchun 12 xonalar 12 o'yinlar 12 teatr 12 Turkiya 12 man 12 jonli - 12 ushbu 11 Savatga 11 Savat markazi 11 avtomobil - 11 bayram 11 besh 11 diqqat 11 ko'z 11 kel 11 tayyorlash - 11 har bir 11 xabar 11 kafe 11 qolish - 11 so'zlash - 11 qancha 11 to'lov- 11 aloqalar 11 issiq 11 satr 11 ko'cha 11 universitet 11 yopish 11 manzil 10 tagida 10 e'lon 10 orqaga 10 mobil telefon 10 kecha 10 kirish 10 yuborish - 10 hovuz 10 hisob 10 xush kelibsiz 10 aloqa 10 ism 10 qaysi vaqtda 10 jadval 10. Gazi darslik

A1 darajasi so'z chastotalar o'z ichiga oladi. Ushbu ro'yxatgda A250 darajasida Gazi darsligining eng ko'p takrorlangan 1 so'zlari berilgan.

Bu G'oziy darslik A1 darajada eng takrorlanadi so'zlar ekanligini kuzatilmogda; pastga (219), bir (215), ve (188), bor (154), men (124), matn (122), ko'p (113).

Izmir darslik A1 so'z chastotasi. Izmir darslik A1 chastota va 284 men 229 va 187 nima 183 bor 177 chaqirim 163 yo'qmi 163 , juda 151 borib - 120 siz 119 soat 114 uy 113 so'rov - 84 savollar 84 ular 83 qilish - 80 e'lon 77 yo'q 75 talabalar 75 birliklari 75 bu 71 kelib - 71 o'qib - 67 so'ng 67 qanday 61 bizlar 60 yozish - 60 chiroyli 58 siz 57 do'kon - 55 avtomobil 55 o'qituvchi 52 mijoz 49 kun 48 lekin 46 yaxshi 45 nazar - 44 yosh 43 ovqat 42 tinglash - 40 kitoblar 40 javob - 38 qancha 38 xonalar 38 oldin 35 vaqt 35 sotib olish - 34 shifokor 34 qaysi 34 ish - 33 maktab 33 do'stlar 32 bolalar 32 harakat 32 ish 32 surat 32 yo'q 32 ona 31 javob 31 matn 31 misol 31 52 yangi 29 kelishdik 28 katta 27 kim 27 chunki 26 muloqot 26 ha 26 ertalab 26 to'ldirish - 25 ikki 25 choy 24 borib 24 uchun 24 musiqa 24 nima uchun 24 bo'lishi - 24 play-24 eb 24 ichimlik - 23 hozir 23 chiqib - 22 odamlar 22 bo'ldi 22 qaysi vaqtda 21 bo'ldi 21 haqida 21 noto'g'ri 21 gap 20 sevgi - 20 o'ng 20 dada 19 dars 19 har bir 19 salom 19 qayerda 19 sinf 19 samolyot 19 yeb - 19 bog' 18 shuning uchun 17 bugun 17 mol 17 yuqoriga olish - 17 ijara - 17 oshxona 17 ayt - 17 jonli - 17 kechqurun 16 gul 16 barvaqt 16 yo'ldosh 16 bemor 16 yo'q 16 suhbat - 16 ishton 16 imtihon 16 kino 16 og'riq - 15 sotib 15 darhol 15 xayrli kun 15 qiz 15 sakkiz 15 salom 15 so'z 15 hukm 15 yoki 15 kishi 14 bir oz 14 o'rganish 14 hafta 14 ayol 14 it 14 kichkina 14 baxtli 14 yarim 13 ko'chmas mulk agenti 13 match - 13 fikr - 13 kiyim 13 kutubxona 13 nima gap 13. Izmir darslik A1 darajasi so'z chastotalar o'z ichiga oladi. Ushbu ro'yxatgda A1 darajasida

Izmir darsligining eng ko'p takrorlangan A1 so'zlari berilgan. Bu Izmir 1 darslik A1 darajada eng takrorlanadi so'zlar ekanligini kuzatilmogda; pastga (219), bir (215), ve (188), bor (154), men (124), matn (122), ko'p (113).

Izmir darslik A1 so'z chastotasi. Izmir darslik A1 chastota va 284 men 229 va 187 nima 183 bor 177 chaqirim 163 yo'qmi 163 , juda 151 borib - 120 siz 119 soat 114 uy 113 so'rov - 84 savollar 84 ular 83 qilish - 80 e'lon 77 yo'q 75 talabalar 75 birliklari 75 bu 71 kelib – 71 Izmir darslik A1 darajasi so'z chastotalar o'z ichiga oladi. Ushbu jadvalda A250 darajasida İzmir darsligining eng ko'p takrorlangan 1 so'zlari berilgan. Bu İzmir darslik A1 darajada eng takrorlanadi so'zlar ekanligini kuzatilmoqda; va 284 men 229 The 204 a 187 nima 183 var 177 51

chaqirim,chaqirim,yo'qmi,chaqirim 163 juda 151 borib - 120 siz 119 soat 114 ev 113 so'rov - 84 savollar -84

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR (REFERENCES)

1. Bölükbaş, F., Keskin, F., Gedik, E., Özenç, F. (2012). İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1, ed. Ferhat Aslan, Kültür Sanat Basımevi
2. Ungan, S. (2006). Avrupa Birliğinin Dil Öğretimine Karşı Tutumu ve Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 15, s.217-226.
3. Bazin, L. (2010). Türk lengüistiği ve kültür alışverişi meseleleri. Türkçenin Derin Yapısı, Ankara: Belen Ofset, 521552
4. Aksan, D. (2015). Türkçenin Sözcükbilimi. 1. Basım, Ankara: Bilgi Yayınevi.
5. Aksan, D. (1981). “Sözcükbilim Açısından Dil Devriminden Çıkarılabilecek Sonuçlar Üzerine”. Atatürk'ün Yolunda Türk Dil Devrimi, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
6. Beyreli, L., Çetindağ, Z., Celepoğlu, A. (2012). Yazılı ve Sözlü Anlatım. Ankara: Pegem Yay

7. Beyreli, L., Çetindağ, Z., Celepoğlu, A. (2012). Yazılı ve Sözlü Anlatım. Ankara: Pegem Yay.
8. Vardar, B. (2002). Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü, Multilingual, İstanbul
9. Keklik, S. (2016). Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Söz Varlığını Belirlemeye Yönelik
10. Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1-A2 Temel, ed. Nadir Engin Uzun, International scientific-practical conference on the topic of “Problems and perspectives of modern technology in teaching foreign languages” (E)ISSN:2181-1784 www.oriens.uz 3(22), Nov., 2023 Ankara Üniversitesi Basımevi. Banguoğlu, T. (1986). Türkçenin Grameri (2. Baskı), Türk Tarih Kurumu Basımevi, İstanbul.
11. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2, ed. Ferhat Aslan, Kültür Sanat Basımevi.
12. Yılmaz, E. (2014). Temel Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü, Ankara: Pegem Akademi.
13. https://vk.com/wall15263599_426975 Hitit 1 Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı ISBN: 978-975-482-766-8 Ankara üniversitesi Basımevi incitaşı Sak. No:3